

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (insertate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 28. maja 1897.

Politiški oddelek.

Porotne sodbe na Ogerskem.

V ogerski zbornici poslancev se sedaj razpravlja načrt zakona o uredbi porotnih sodišč na Ogerskem. Kakor pri vsem se bode tudi tukoj gledalo samo na koristi madjarizacije. Splesti hočejo nov bič za nemadjarske narodnosti. Načrt zakona nasprotuje vsem načelom pravičnosti in državljanske enakopravnosti, pa tudi zahtevam vsacega pravičnega in nepristranskega pravosodja. Da bode v zbornici vsprejet, mi ne dvomimo in vlada bode tudi napela vse sile, da mu dobi najvišje potrjenje.

Pred vsem zahteva vladni načrt, da mora znati madjarski slednji porotnik. Nikakor pa ni določila, da bi moral znati tudi jezik obtožencev. Obravnave se pa bodo pri slovanskih, rumunskih in nemških zatožencih vršile po tolmačih. Pri taki določbi bi pa vendar utegnil kdo postati porotnik, ki ni Madjar, a madjarski zna. Da se kaj takega ne zgodi, bode pri vsakem zbornem sodišču odbor, ki bode točno pregledal sestavljeni porotniški imenik in izpustil vse osebe, o katerih je dvomiti, da bi bile madjarskega mišljenja. Seveda naravnost to v zakonu ni povedano, a kdor pozna ogerska sodišča, lahko sam ve, v kakšnem smislu bode ta odbor opravljal posle svoje. Proti izbiranju tega odseka ne bode nobene pritožbe.

Pa še več drugih določeb je, ki služijo madjarizaciji. Nadsodišče sme pri posebnih povodih pri sodiščih odrediti izredno porotno zasedanje. Tako izredno porotno zasedanje bode se odredilo tedaj, če bodo sodili kake nemadjarske politične zločince. Za tako izredno zasedanje se bodo seveda skrbno zbrali porotniki pristnega madjarskega mišljenja.

Pravosodni minister sme, če se mu zdi potrebno, premestiti porotno sodišče v kak drugi kraj. V tem slučaju pa ima sestaviti sodnji odbor nov seznam porotnikov. To se reče, izpustiti se morajo vsi, ki so vendar prišli v letni seznam, a njih madjarsko mišljenje še ni znano.

Pri žrebanju se pa je ozirati le na porotnike, ki stanujejo v dotičnem kraju, kjer bode zasedanje. S tem ima vlada veliko moč v rokah. V političnih pravnih bode prestavila porotno sodišče v kako zagrizeno madjarsko gnezdo in najzagrizenejši Madjari bodo za porotnike.

Pravosodni minister je pa opravičen tudi za več sodnih okolišev osnovati jedno porotno sodišče. Imenik porotnikov bode v taci slučajih sestavilo sodišče, kje bode sedež porotnemu sodišču. Seveda se bode gledalo, da bode sedež porotnemu sodišču kak madjarski kraj in vsled tega Madjari porotniki.

Vlada pa ima tudi pravico porotna sodišča odpraviti. Temu so pa ugovarjali celo nekateri Madjari, a se je jim zagotovilo, da se bode vlada te pravice posluževala le proti drugim narodnostim.

Kdor pozna madjarski šovinizem, ve, da pri taki uredbi porotnih sodišč v političnih pravnih ni pričakovati nepristranske sodbe. Če bode državni pravdnik tožil kacega Slovana ali Rumuna, ne bode zatoženec mogel družega pričakovati, da bode obsojen. Da celo v navadnih kazenskih rečeh od Madjarov nasproti drugim narodnostim ni pričakovati pravice. Poleg tega bodo pa Slovani in Rumuni imeli gmotno škodo, hodili bodo daleč k porotnim sodiščem v madjarska mesta, bodi si že kot zatoženci ali priče. Ponižani bodo v državljane druge vrste, ker bodo izključeni od porotniškega poklica.

Pravosodje bode pa jako trpelo. Pomisliti je, da na Ogerskem ni obilo izobraženih in sposobnih mož za porotnike. Omika je ondu daleč zaostala. Tudi pravni čut mej Madjari ni posebno utrjen, kakor kažejo razne pravde. Celó višji krogi so tako korupirani, kakor nikjer drugod. Težko je na Ogerskem dobiti sposobnih in poštenih mož za porotnike, če se iščejo iz vsega prebivalstva. Če se bodo pa cele narodnosti in okraji izključili od porotništva bode to nemogoče. Zadovoljiti se bodo morali z ljudmi dvomljivega poštenja. Pa kaj to Madjare briga, da le madjarizacija napreduje. Njim ni za poštenje in pravico, temveč le za to, da ugonobe vse, kar je nemadjarskega.